

Gorzów Wlkp., dnia 8 sierpnia 2017r.

PS-VIII.431.6.2017.S.Bur

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie.
ul. Plac Partyzantów1, 68-132 Przewóz

Na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016r., poz. 575 ze zm.; Dz.U. z 2017 r., poz.697)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015r., poz. 1477)

Zespół kontrolny w składzie:

1. Joanna Olejniczak – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 40-1/2017 z dnia 3 marca 2017r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
 2. Sylwia Czujko – Bury - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 40-2/2017 z 2017r. - z dnia 3 marca 2017r. – członek Zespołu kontrolnego;
- przeprowadził w dniu **24 maja 2017 roku**, kontrolę sprawdzającą w jednostce.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Akta kontroli: str. 1-5

W związku ze zmianami organizacyjnymi w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewozie z dniem 01.03.2017r. powołano p. Beatę Kicułę, dotychczasowego pracownika socjalnego, na stanowisko pełniącej obowiązki kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie. Sytuacja ma charakter tymczasowy i potrwa do czasu rozstrzygnięcia konkursu na stanowisko kierownika OPS w Przewozie, planowanego we wrześniu 2017r.

Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Barbary Kicuły, która udzielała również wyjaśnień w toku czynności kontrolnych.

Akta kontroli: str. 8-11

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji zaleceń pokontrolnych, wydanych w dniu 18 sierpnia 2016r., wskutek kontroli PS-VIII.431.2.2016.A.Kra, w okresie od dnia wydania zaleceń do dnia kontroli.

W szczególności ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Objęcie rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wsparciem asystenta rodziny.
2. Działania zmierzające do powstania rodzin wspierających w gminie.
3. Działania zmierzające do powstania placówki wsparcia dziennego.
4. Zapewnienie klientom poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego) oraz ewidencjonowanie udzielonych porad.
5. Podjęcie działań diagnostycznych zmierzających do opracowania na lata po 2018r. kolejnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
6. Wypełnienia przez Wójta Gminy Przewóz obowiązku złożenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny Radzie Gminy.
7. Formułowanie opinii, w oparciu o art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej odnośnie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
8. Udział w dokonaniu oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz w regularnym sporządzaniu planu pomocy.
9. Rzetelność rozpoznawania potrzeb rodzin, planowania pracy z rodzinami przejawiającymi bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz przyznawania wsparcia adekwatnie do występujących potrzeb rodzin.

Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych analizie poddano sprawozdania MRPiPS-03 za okres od I-XII 2016 r. oraz sprawozdania rzeczowo – finansowego za II półrocze 2016 r., z których wynika, że na terenie gminy Przewóz w okresie objętym kontrolą oraz na dzień kontroli 12 rodzin objętych było pomocą z tytułu przejawianych problemów bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z analizy wynika, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie nie zatrudniał w tym czasie asystenta rodziny.

Ocena skontrolowanej działalności:

1. Objęcie rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wsparciem asystenta rodziny

Udzielająca wyjaśnień p.o. kierownika poinformowała, że na dzień kontroli liczba rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest taka sama, jak wskazano w sprawozdaniu. Analizie poddano dokumentację czterech losowo wybranych rodzin

przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, które oznaczono alfabetycznie: A, B, C, D.

Po przeanalizowaniu dokumentacji tych rodzin stwierdzono, że żadna z nich nie jest objęta wsparciem asystenta rodziny. Teczki rodzin zawierają podpisane przez klientów informacje o niewyrażeniu zgody na wsparcie przez asystenta rodziny. Wszystkie te rodziny cechuje ubóstwo, bezrobocie, brak kwalifikacji zawodowych, utrzymują się ze świadczeń socjalnych na dzieci, tj: zasiłków rodzinnych, świadczeń wychowawczych oraz pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji materialnej. * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

W toku dalszej analizy, podczas ustnych wyjaśnień zawartych w protokole p.o. kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie poinformowała kontrolujących, że żadna z rodzin korzystających z pomocy ośrodka nie jest objęta wsparciem asystenta rodziny i rodziny te nie wyrażają zgody na współpracę z asystentem.

Tym samym zalecenie objęcia wsparciem asystenta wszystkich rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością nie zostało zrealizowane, co stanowi istotne uchybienie.

Akta kontroli: str.12, 299-307

2. Działania zmierzające do powstania rodzin wspierających w gminie.

W toku kontroli ustalono, że na terenie gminy Przewóz nie funkcjonują rodziny wspierające. Z ustnych wyjaśnień Pani kierownik wynika, że w okresie objętym kontrolą nie podjęto działań celem pozyskania kandydatów, z uwagi na fakt zaspokajania tego typu potrzeb przez osoby spokrewnione i sąsiadów.

Tym samym zalecenie dotyczące podjęcia działań na rzecz pozyskania rodzin wspierających nie zostało zrealizowane, co stanowi istotne uchybienie.

Akta kontroli: str.13, 198 – 230.

3. Działania zmierzające do powstania placówki wsparcia dziennego.

W badanym zakresie stwierdzono brak dokumentacji potwierdzającej podjęcie działań zmierzających do powstania placówki wsparcia dziennego. Udzielająca wyjaśnień poinformowała, że nie podjęto również działań w tym zakresie.

Tym samym zalecenie dotyczące podjęcia działań zmierzających do powstania placówki wsparcia dziennego nie zostało zrealizowane, co stanowi istotne uchybienie.

Akta kontroli: str.13

4. Zapewnienie klientom poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego) oraz ewidencjonowanie udzielonych porad.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych ustalono brak ewidencji udzielonych porad. Udzielająca wyjaśnień poinformowała, że Ośrodek Pomocy Społecznej nie świadczy poradnictwa specjalistycznego przez psychologa, pedagoga i terapeutę. Osoby wymagające wsparcia są kierowane do Stowarzyszenia „Żar” w Żarach. Poinformowała również, że na terenie urzędu gminy, raz w miesiącu jest świadczone poradnictwo prawne.

Tym samym zalecenie dotyczące zapewnienia klientom poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego nie zostało zrealizowane, co stanowi **istotne uchybienie**.

Akta kontroli: str.15, 20-25

5. Podjęcie działań diagnostycznych zmierzających do opracowania na lata po 2018r. kolejnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Podczas kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewoźniku, kontrolującym przedłożona została dokumentacja, z której wynikało że Gmina opiera się w dalszym ciągu na podstawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2018 przyjętego Uchwałą Nr VII/41/2015 Rady Gminy w Przewoźniku.

W dniu 30.05.2017r. Ośrodek Pomocy Społecznej przesłał do tutejszego Wydziału dokumentację, z której wynika że jednostka podjęła szereg prac w celu opracowania działań diagnostycznych dotyczących utworzenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021. Kontrolującym został przesłany protokół ze spotkania wraz z listą obecności, z którego wynika, że w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele instytucji, organizacji pozarządowych, placówek szkolnych i przedszkolnych działających na rzecz dziecka i rodziny. Z protokołu wynika, że na spotkaniu została omówiona sytuacja, potrzeby, istniejące zagrożenia oraz działania na rzecz dzieci i rodzin na terenie gminy Przewóz. Poza tym, przedstawiciele poszczególnych instytucji omówili działania ukierunkowane na rzecz dzieci i rodziny oraz wspólnie ustalili, że koniecznością jest przepływ informacji pomiędzy każdą instytucją.

Z analizy dokumentacji wynika, że zalecenie dotyczące podjęcia działań diagnostycznych w celu rozpoznania potrzeb rodzin i ujęcia w zapisach w kolejnym Gminnym Programie Wspierania Rodziny (na lata 2019-2021) zostały zrealizowane.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: str. 9, 17, 35-50, 85-96, 308-316

6. Podjęte działania na rzecz wypełnienia przez Wójta Gminy Przewóz obowiązku złożenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny Radzie Gminy Przewóz oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją tych zadań.

W toku kontroli ustalono, że roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań, zgodnie z art. 179 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zostało przekazane przez Ośrodek Pomocy Społecznej do Rady Gminy w Przewozie w dniu 7 września 2016r. Wynika z tego, że zadanie nie zostało przekazane w terminie, tj. do dnia 31 marca każdego roku (do czego obowiązuje wskazany przepis), jednak działanie to zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi zostało wykonane.

Przedmiotowy dokument został także przez kontrolujących zbadany pod kątem określenia i przedstawienia Radzie Gminy potrzeb, występujących na terenie gminy w obszarze wspierania rodziny.

Stwierdzono, że sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2016r. zawiera wykaz potrzeb w obszarze wspierania rodziny. W wykazie tym za cel główny przyjęto zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomocy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Do celów głównych przypisano cele szczegółowe, w których brak jest zapisu o konieczności zatrudnienia asystenta rodziny w gminie Przewóz.

W związku z tym, że roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny zostało przedstawione Radzie Gminy Przewóz, jednak wśród przedstawionych potrzeb, związanych z realizacją tych zadań brakuje ważnego ogniwa jakim jest zatrudnienie asystenta rodziny, uznano że zalecenie zostało zrealizowane z uchybieniami.

Akta kontroli: str. 34 - 38, 317-320

7. Formułowanie opinii, w oparciu o art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej odnośnie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych oraz z protokołu ustnych wyjaśnień złożonych w dniu 24.05.2017r. przez kontrolowaną ustalono, że spośród wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej ze względu na długotrwały okres pobytu w placówce, wobec żadnego z tych wychowanków nie było obowiązku formułowania takiej opinii. Udzielająca wyjaśnień poinformowała, że nie posiadają w pieczy zastępczej takich wychowanków, wobec których takie opinie należało by sporządzić.

Tym samym w realizacji zalecenia, dotyczącego sporządzania opinii, w oparciu o art. 100 ust. 4a cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: str. 18,55

8. Udział w dokonaniu oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz w regularnym sporządzaniu planu pomocy.

W badanym zakresie stwierdzono, że obecnie w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywa * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

Udzielająca wyjaśnień Pani kierownik, w protokole z dnia 24.05.2017r., poinformowała kontrolujących, że pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie nie brali udziału w ocenach wychowanków, umieszczonych w * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

Oświadczyła natomiast, że sama uczestniczyła w dokonywaniu ocen dzieci umieszczonych w * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

na co wskazują wnioski i plan działania sporządzony 7.03.2017r., ustalony podczas spotkania w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach w dniu 06.03.2017r. Informacje uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach potwierdzają, że w posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dzieci obecny był przedstawiciel (pracownik socjalny) Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie, oraz że uczestniczył w tworzeniu planu pracy z dzieckiem. W związku z brakiem zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej asystenta rodziny, nie został stworzony plan pracy z rodziną. Po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, na prośbę PCPR została przesłana wyłącznie opinia o rodzinie. Uczestnictwo przedstawiciela Ośrodka Pomocy Społecznej odnotowano tylko jeden raz. Brak jest informacji ilu krotnie pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie otrzymywali informację o planowanych zespołach ds. sytuacji dziecka.

W związku z tym, że nie zapewniono udziału przedstawiciela Ośrodka Pomocy Społecznej w ocenie sytuacji każdego dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz w sporządzaniu planu pomocy dla niego, stwierdzono, że zalecenie pokontrolne nie zostało w pełni wykonane, **co stanowi istotne uchybienie.**

Akta kontroli: str19, 64, 97-100, 55

9. Rzetelność rozpoznawania potrzeb rodzin, planowania pracy z rodzinami przejawiającymi bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz przyznawania wsparcie adekwatnie do występujących potrzeb rodzin.

W toku analizy dokumentacji stwierdzono że pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, przeprowadził wywiad środowiskowy i dokonał analizy sytuacji rodziny. Spośród czworga zbadanych rodzin brak jest wyczerpującego wpisu pracownika socjalnego o pracy z rodziną. Są to bardzo krótkie zapisy i często powielające się w kwestionariuszach wywiadów, w szczególności odnośnie

udzielonych świadczeń pieniężnych. Z analizy wynika, że żadna z objętych pomocą rodzin nie posiada planu pomocy z rodziną dostosowanego do jej indywidualnej sytuacji.

Ustalono również że w żadnej z badanych rodzin, które przejawiają bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, nie rozpoznano rzetelnie ich potrzeb, nie zaplanowano odpowiednio do potrzeb pracy z rodziną oraz nie udzielono adekwatnego wsparcia dla rodziny, **co stanowi istotne uchybienie.**

Akta kontroli: str. 35 - 42, 106 – 299

WNIOSKI:

W toku kontroli sprawdzającej stwierdzono, że nie zrealizowano zaleceń pokontrolnych z dnia 18 sierpnia 2016r., wydanych w związku z kontrolą PS-VIII.431.2.2016.A.Kra, w okresie od dnia wydania zaleceń pokontrolnych do dnia kontroli, odnoszących się do realizacji zadań nałożonych na gminę ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie:

1. Objęcia rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wsparciem asystenta rodziny.
2. Podjęcia działań zmierzających do powstania rodzin wspierających w gminie.
3. Podjęcia działań zmierzających do powstania placówki wsparcia dziennego.
4. Zapewnienia klientom poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego) oraz ewidencjonowania udzielonych porad.
5. Przedstawienia Radzie Gminy potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny w terminie wskazanym w art. 179 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Udziału w dokonaniu oceny sytuacji wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz w regularnym sporządzaniu planów pomocy dla nich.
7. Rzetelności rozpoznawania potrzeb rodzin, planowania pracy z rodzinami przejawiającymi bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz przyznawania wsparcia adekwatnego do występujących potrzeb rodzin.

Wnioski wskazane w powyższych punktach stanowią istotne uchybienia w realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 198 cyt. ustawy, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej od 500 zł do 10.000 zł.

Zalecenia pokontrolne

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art.197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania

kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli
zalecam:

1. Zatrudnić i obejmować wsparciem asystenta rodziny klientów Ośrodka Pomocy Społecznej ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Podjąć działania zmierzające do powstania rodzin wspierających w gminie.
3. Podjąć działania zmierzające do powstania placówki wsparcia dziennego.
4. Zapewniać klientom poradnictwo specjalistyczne (w tym psychologiczne) oraz prowadzić ewidencję udzielonych porad.
5. Uczestniczyć w dokonaniu ocen sytuacji wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz w regularnym sporządzaniu planu pomocy.
6. Przedstawiać Radzie Gminy potrzeby związane z wyczerpującą realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny w ustawowym terminie.
7. Rzetelnie rozpoznawać potrzeby rodzin, planować pracę z rodzinami przejawiającymi bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz przyznawać wsparcie adekwatnie do występujących potrzeb rodzin.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki oraz Wójt Gminy.

Dokonano wpisu do książki kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi jednostki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
ds. kontroli wspierania rodziny i pieczy zastępczej
w Wydziale Polityki Społecznej

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Sylwia Czujko - Bury

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
ds. kontroli wspierania rodziny i pieczy zastępczej
w Wydziale Polityki Społecznej
Joanna Olejniczak
„pracownik zatrudniony do 31.07.2017r.”